Systemy uczące się
Drzewa regresji
wykład 6

Jerzy Stefanowski
Instytut Informatyki PP
2021

Akademia Innowacyjnych Zastosowań Technologii Cyfrowych (AI-TECH)
projekt finansowany z środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa
POPC.03.02.00-00-0001/20

Fundusze Europejskie
Polska Cyfrowa

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Plan wykładu

1. Zadanie regresji w uczeniu maszynowym
2. Ograniczenia klasycznych modeli liniowych, podejścia nieparametryczne i wykorzystanie podziałów dziedziny zmiennych niezależnych
3. Drzewa - rekurencyjny podział przestrzeni cech oraz estymacja predykcji zmiennej wyjściowej – ilustracja oraz przykład
4. Drzewa regresji vs. drzewa klasyfikacyjne
5. Kryterium podziału w węźle
6. Zatrzymanie budowy drzewa vs. tzw. post-pruning
7. Inne rodzaje drzew, tzw. model trees

Przypomnienie regresji

Zadanie regresji (predykcja zmiennej liczbowej)

- Metoda oszacowania wartości liczbowej zmiennej zależnej (objaśnianej) *y* na podstawie wartości zmiennych niezależnych **x** [klasyczne w statystyce]
- Poszukujemy modelu $\hat{y} = f(\mathbf{x},\boldsymbol{\beta})$ − wybór postaci funkcji *f* oraz estymacja parametrów

Popularne modele liniowe − regresja wieloraka / wielowymiarowa

$$y=x_1w_1+x_2w_2+\ldots+x_mw_m+w_0$$

Na ogół minimalizacja funkcji straty w postaci RSME (dot reszty $y - \hat{y}$)

$$S = \sum_{i=1}^{n} (y_i - \hat{y}_i)^2$$

Różne metody szacowania (MNK, Est.Najw. Wiaryg., Spadek Gradientu)

Dostępna w wielu programach, np. SAS, SPSS, R lub Statistica,…

Liczne zastosowania praktyczne

Liczne zastosowania

Predykcja:

- Wyceny produktów finansowych, akcji giełdowych, portfolio analiza
- Cen sprzedaży, wynajmu mieszkań
- Sektor sprzedaży różnych produktów
- Poziomu satysfakcji klientów oraz czasu współpracy w CRM, rynku ubezpieczeniowym, itd.

Ocena pracochłonności projektów (COCOMO)

Model oceny efektywności systemów (np. komputerowych)

Analiza ryzyka przedsięwzięć

I wiele innych, ….

Przykład predykcji cen mieszkań

- Harrison i Rubinfeld – badanie związku między róznymi wskaźnikami jakości życia a cenami nieruchomości w okolicach Bostonu tzw. **Boston Housing** patrz lib.stat.cmu.edu/datasets/boston
- 506 domów opisanych przez 14 cech
- Zadanie – predykcja ceny nieruchomości, pośrednio poziom zanieczyszczenia (koncentracja tlenku azotu)
  1. CRIM - per capita crime rate by town
  2. ZN - proportion of residential land zoned for lots over 25,000 sq.ft.
  3. INDUS - proportion of non-retail business acres per town.
  4. CHAS - Charles River dummy variable (1 if tract bounds river; 0 otherwise)
  5. NOX - nitric oxides concentration (parts per 10 million)
  6. RM - average number of rooms per dwelling
  7. AGE - proportion of owner-occupied units built prior to 1940
  8. DIS - weighted distances to five Boston employment centres
  9. RAD - index of accessibility to radial highways
  10. TAX - full-value property-tax rate per $10,000
  11. PTRATIO - pupil-teacher ratio by town
  12. B - 1000(Bk - 0.63)^2 where Bk is the proportion of blacks by town
  13. LSTAT - % lower status of the population
  14. MEDV - Median value of owner-occupied homes in $1000's

Inne repozytoria

- **Kaggle** – kilka konkursów predykcji cen nieruchomości (np. Ames data lub new york)
- **UCI ML repository** – specjalna kolekcja benchmarkowych danych dla regresji (**134 zbiory**) https://archive.ics.uci.edu/ml/index.php
- Spojrzeć do artykułu: PMLB: a large benchmark suite for machine learning evaluation and comparison (2017) – repozytorium https://github.com/EpistasisLab/pmlb

Poprzednie wykłady i laboratorium

Modele liniowe − też regresja

Różne formy funkcji straty (nie tylko błąd resztowy $y - \hat{y}$)

Zasady estymacji metodą największej wiarygodności

Przeuczenie − na przykładzie różnych rodzajów regresji

W systemach uczących − modele predykcji zmiennych liczbowych

Nie tylko o podłożu liniowych modeli statystycznych

Także nauczone sieci neuronowe − predykcja wielu zmiennych liczbowych $y_1 y_2,\ldots,y_k$ − neurony wyjściowe

Regularyzacja w regresji

- Ridge (regresja grzbietowa) - Czynnik dodatkowy

$$\sum_{j=1}^{m} (w_j)^2 \leq t$$

gdzie *t* jest ograniczeniem, a całość sformułowania

$$w = \text{argmin}(\sum_{i=1}^{n} (y_i - \sum_{j=1}^{m} x_{ij} w_j - w_0)^2 + \lambda \sum_{j=1}^{m} w_j^2)$$

λ − mnożniki Lagrange'a

Lasso − inny czynnik dodatkowy

$$\sum_{j=1}^{m} |w_j| \leq t$$

Dyskusja klasycznej regresji

- **Liniowa regresja**
  - Model globalny − zmienne x obejmują całą przestrzeń cech,
  - Założenie liniowości i nieskorelowanie zmiennych – lecz rzeczywiste dane / przykłady uczące mają rozkłady, gdzie cechy mogą być współzależne nieliniowe („świat dla sztucznych sieci neuronowych”)
  - W problemach uczenia maszynowego na ogół „mieszaniny” różnych typów cech / atrybutów
- **Nieliniowa regresja**
  - Metody nieparametryczne estymacji – patrz literatura, np. książka J.Koronackiego Statystyczne systemu uczące
  - Także podział funkcji na segmenty / części

Aproksymacje lokalne – regresja nieparametryczna

- Więcej w książka J.Koronacki, J.Ćwik: Statystyczne systemy uczące się.
- Estymując funkcję regresji staramy się uwzględnić w modelu własności lokalne
- Składanie kilku „funkcji podstawowych” zdolnych lokalnie przybliżyć własności pewnych podobszarów dziedziny
- Regresyjne funkcje sklejane z „węzłami”
- Tzw. regresja lokalnie ważona

Locally weighted regression

$$y = \alpha + \sum_{j=1}^{p} f_j(\mathbf{x}, \beta)$$

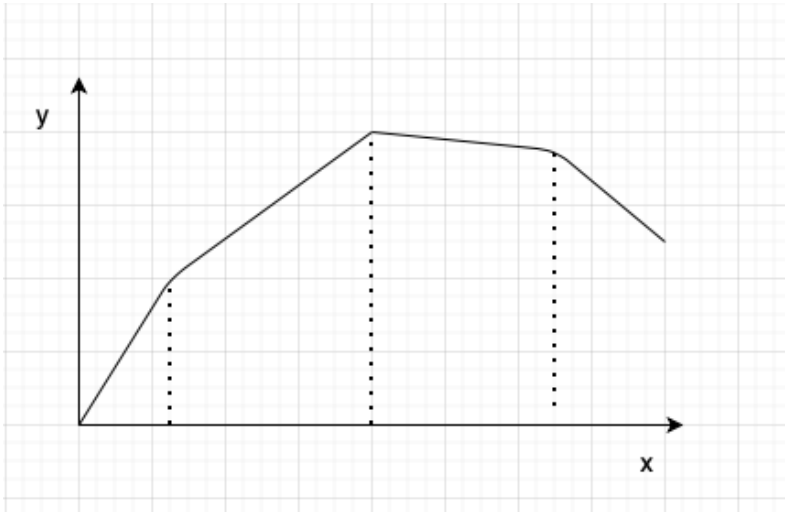

W stronę drzew regresji

- **Inne podejście do podziałów wielowymiarowej przestrzeni cech /atrybutów**
  - Stopniowo podziel przestrzeń na obszary (CART – hiperkostki - prostopadłościany),
  - Procedura rekurencyjna podziału (top-down) jak w drzewach klasyfikacyjnych)
  - Uwzględnianie różnych typów cech / atrybutów
- **Predykcja**
  - W końcowym obszarze można zbudować prostszy model predykcji *y*
  - Drzewa regresji – estymacja pojedynczej wartości y na podstawie rozkładu przykładów należących do obszaru
  - ang. Model trees – zbuduj model regresji liniowej, jeśli jest wystarczająca liczba przykładów w obszarze

Ilustracja drzewa regresji i zasad podziału przestrzeni cech

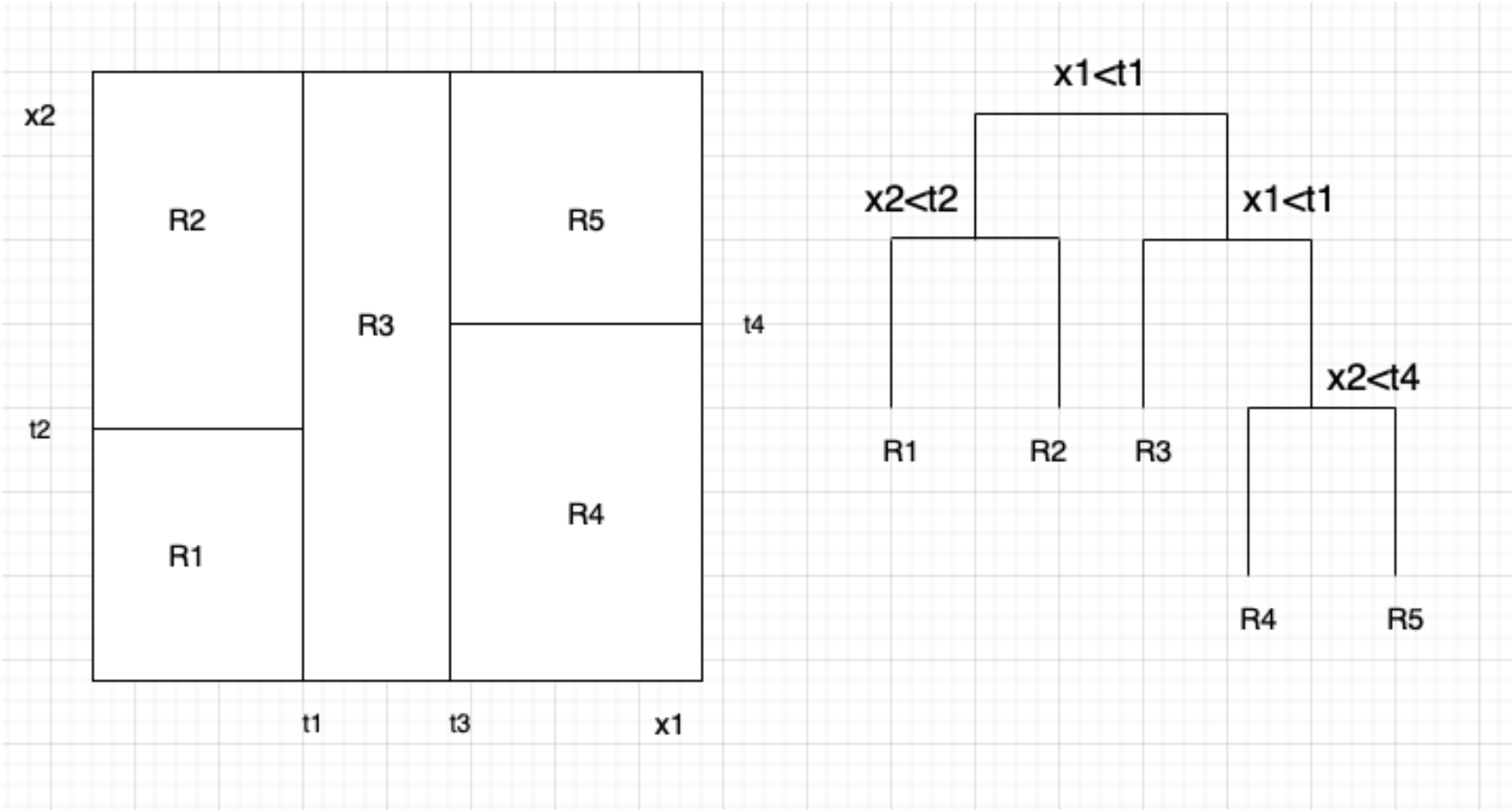

Drzewa regresji

- **Węzły drzewa** − sekwencja pytań o testy na wartościach atrybutów (np. is horsepower > 50 and is gradutestudent)
- **Predykcja w obszarze** (hiper-kostce)
  - CART – przykłady należące do hiperkostki R_j− w miarę jednorodne (ze względu na charakterystykę x + możliwe wyjście y − czyli posiadają dość podobne wartości y dla x_i z R_j
  - Oszacowujemy wartość przeciętną wśród dla x_i z R_j -> średnia arytmetyczna ŷ w (R_j)

$$\hat{y} = \frac{1}{\left|R_j\right|} \sum_{x_i \in R_j} y_i$$

  - Podziały w liściach muszą być dość homogeniczne i reprezentowane są przez stała wartość (średnią)! - lepszy estymator niż mediana z uwagi na kryterium oceny drzewa

Przykład danych cars

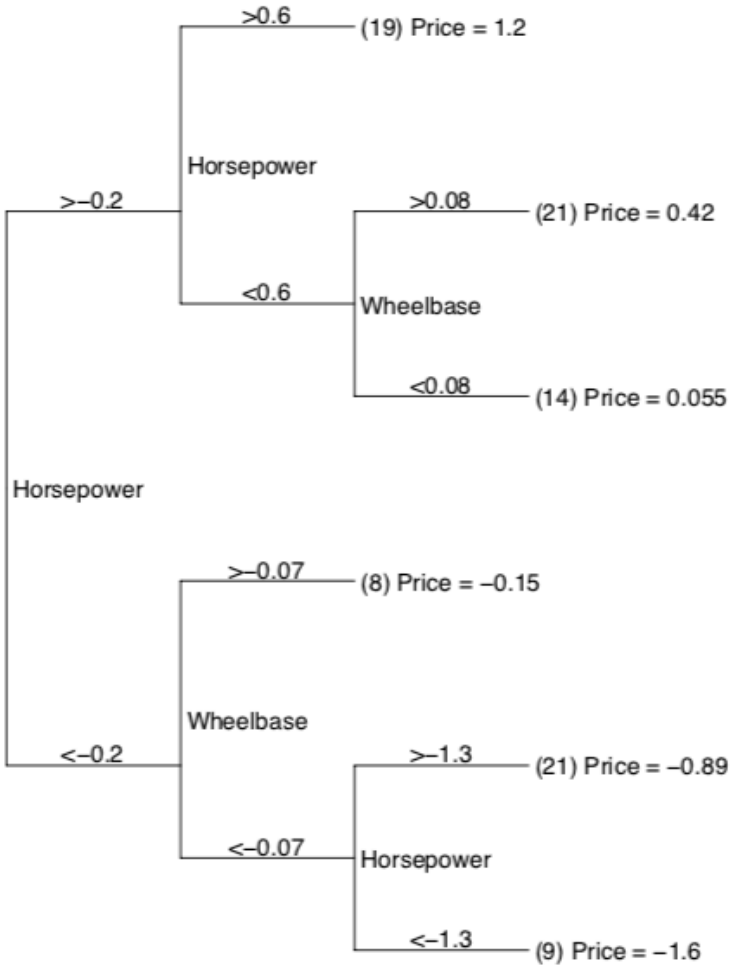

Figure 1: Regression tree for predicting price of 1993-model cars. All features

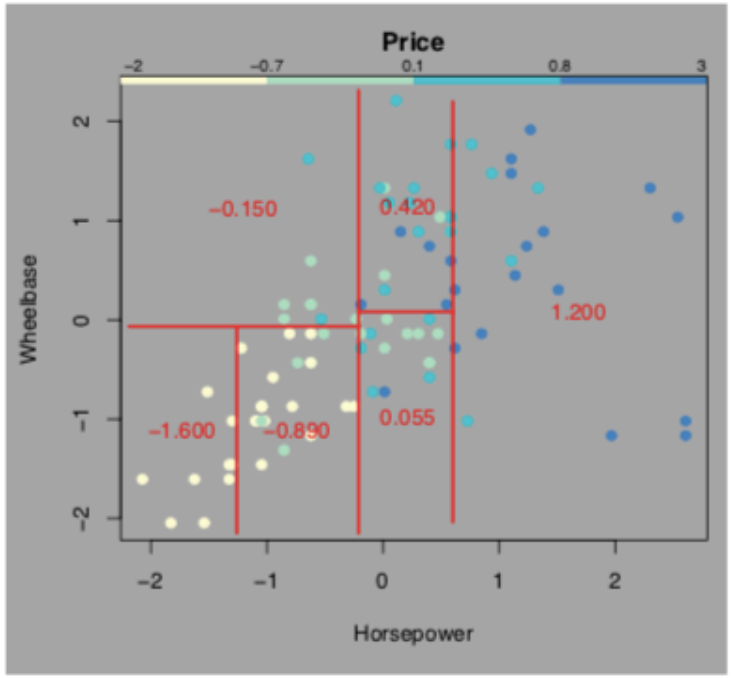

Figure 2: The partition of the data implied by the regression tree from Figure 1

Drzewa regresyjna a klasyfikacyjne

- Podobne zasady rekurencyjnego podziału zbioru przykładów uczących
- Podobna struktura drzewa
- Inne kryteria (podziału, stopu, ..)
- Inne miara oceny predykcji − funkcja straty ciągła, błąd średniokwadratowy $(y - \hat{y})^2$
- Ponadto możliwość upraszczania, redukcji wielkości drzewa
- Spójrz do pracy przeglądowej Wei-Yin Loh: Fifty Years of Classification and Regression Trees, International Statistical Review (2014)

Problemy w budowie drzew regresji

- Kryteria oszacowania jakości drzewa
- Zasady wykonania podziału w węźle
- Określenie kryterium stopu (kiedy węzeł drzewa stanie się liściem)
- Alternatywne upraszczanie drzewa (tzw. ang. pruning)

Kryterium oceny

- Ogólne kryterium oceny predykcji drzewa *T*, wybierz drzewo min. błąd predykcji

$$\min_{T} \quad \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} (y_i - T(x_i))^2$$

- W przypadku drzewa regresji dzielącego przestrzeń na *J* obszarów R_j − można minimalizować

$$\sum_{j=1}^{J} \sum_{i \in Rj} (y_i - \hat{y}_{Rj})$$

- Dalsze wersje drzew regresji − można dodać czynnik regularyzacji, zwłaszcza dla upraszczania (patrz książka E. Gatnara)

Kryterium podziału w węźle

- Zbiór przykładów S zostanie podzielony na dwie części S1 i S2 (np., wg. progu τ na atrybucie A)
- Ocena podziału wg. kryterium błędu

$$\sum_{i \in S1} (y_i - \hat{y}_{S1})^2 + \sum_{i \in S2} (y_i - \hat{y}_{S2})^2$$

- Dla atrybutu A sprawdza się możliwe progi τ i wybiera ten, który minimalizuje błąd po podziale
- Dla atrybutów nominalnych – możliwe więcej podziałów niż dwa S = S1,S2,..,Sv − wtedy suma v elementów
- Niektóre źródła − ważenie liczbą przykładów w S_j lub ich prawdopodobieństwem p_j

Intuicja podziałów

- Niezależnie od minimalizacji kryterium błędu
- Dąży się do tego, aby w obszarach (kostkach) przykłady miały zbliżone do siebie wartości
- Ponadto stara się rozdzielić wartości y niższe od wyższych i przydzielać je wydzielonych węzłów

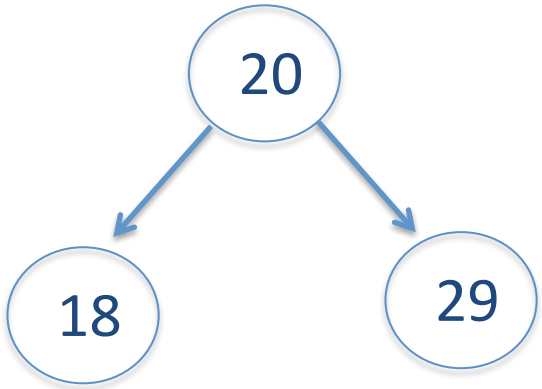

Średnie warrtości y
w kostce / obszarze

Ogólny schemat

- Rozpocznij od pojedynczego węzła z S przykładami – oblicz ŷ na ich podstawie
- Jeśli wszystkie przykłady w S mają tą samą wartość − stop;
  W przeciwnym razie - po wszystkim atrybutach poszukaj najlepszego podziału S, który minimalizuje błąd; jeśli spadek błędu jest zbyt mały lub zbyt mało przykładów (najczęściej wymaga się się aby $n_j >= 5$) to także zatrzymaj
- Gdy stop, to utwórz liść odpowiadający R_j (obl. $\hat{Y}_{Rj}$), w przeciwnym razie powróć do pierwszego punktu

Na ogół w liściu/węźle wymaga się minimalnej liczby przykładów dla obliczeń (CART do 5 przykładów)

Upraszczanie drzew

Podobnie jak w drzewach klasyfikacyjnych – zbuduj pełne drzewo i i zastosuj tzw. post-pruning

- CART – rozwiązanie cost-complexity
- T – (pod)drzewo do ew. uproszczenia z |T| węzłami (R_m)
- N_m = #{x_i in R_m} oraz $\hat{y}_{Rm} = \frac{1}{N_m} \sum_{x_i \in R_m} y_i$

$$Q_m(T) = \frac{1}{N_m} \sum_{x_i \in R_m} (y_i - \hat{y}_{Rm})^2$$

$$C_\alpha(T) = \sum_{m=1}^{|T|} N_m Q_m(T) + \alpha |T|$$

- α - współczynnik przetargu pomiędzy dobrym dopasowaniem a preferencją dla mniejszych drzew (odpowiednik regularyzacji)
- Ocena na zbiorze walidacyjnym (CART wewn.ocena krzyżowa) tworzy się sekwencje coraz mniejszych drzew i poszukuje najm,

Upraszczanie drzew regresyjnych

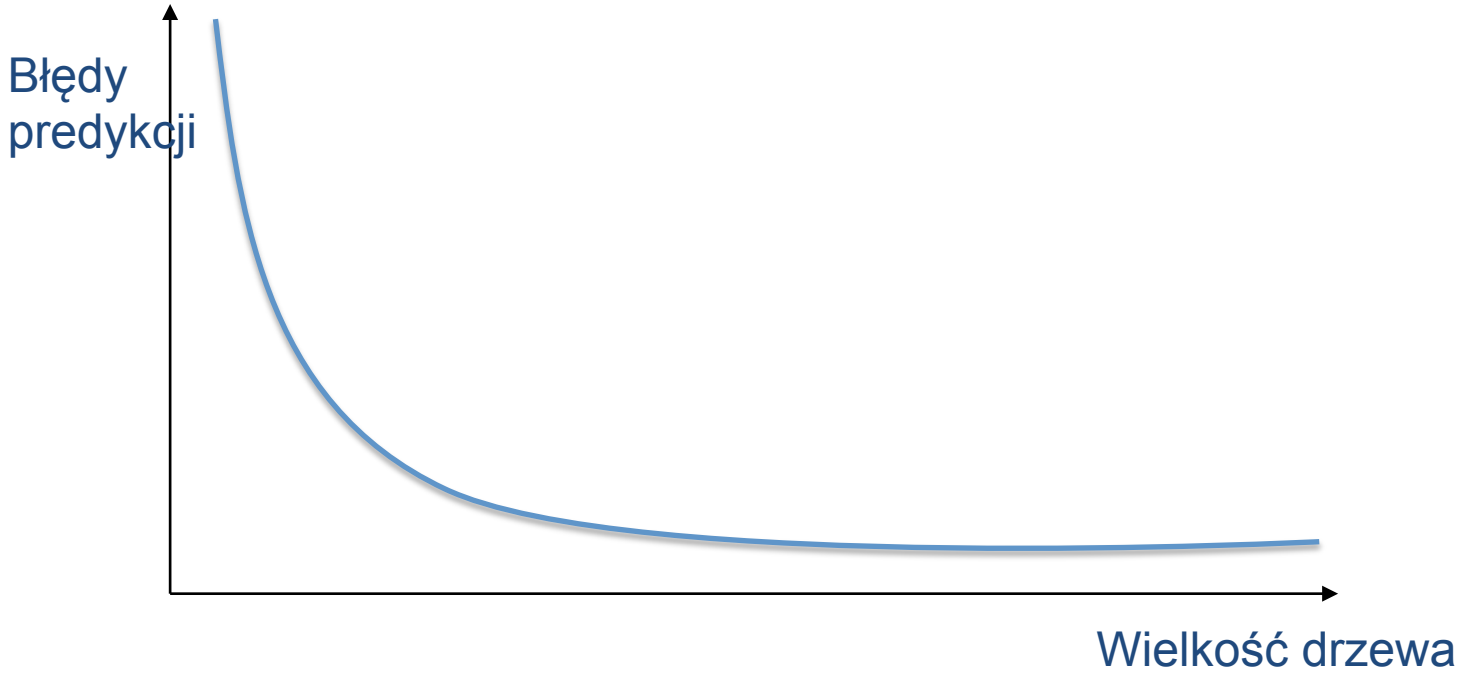

Wykres zmian błędu, w odróżnieniu od drzew klasyfikacyjnych bardziej płaski wykres;

Przycinając drzewo − redukujemy liczbę liści przy jak najmniejszym przyroście błędu − błąd Q_m mniejszy od najmniejszego, powiększonego o jedno odchylenie standardowe w sekwencji drzew

Liczne inne propozycje, także z wykorzystaniem metody LASSO

Przykład drzewa CART nauczonego z danych Boston housing (pruned)

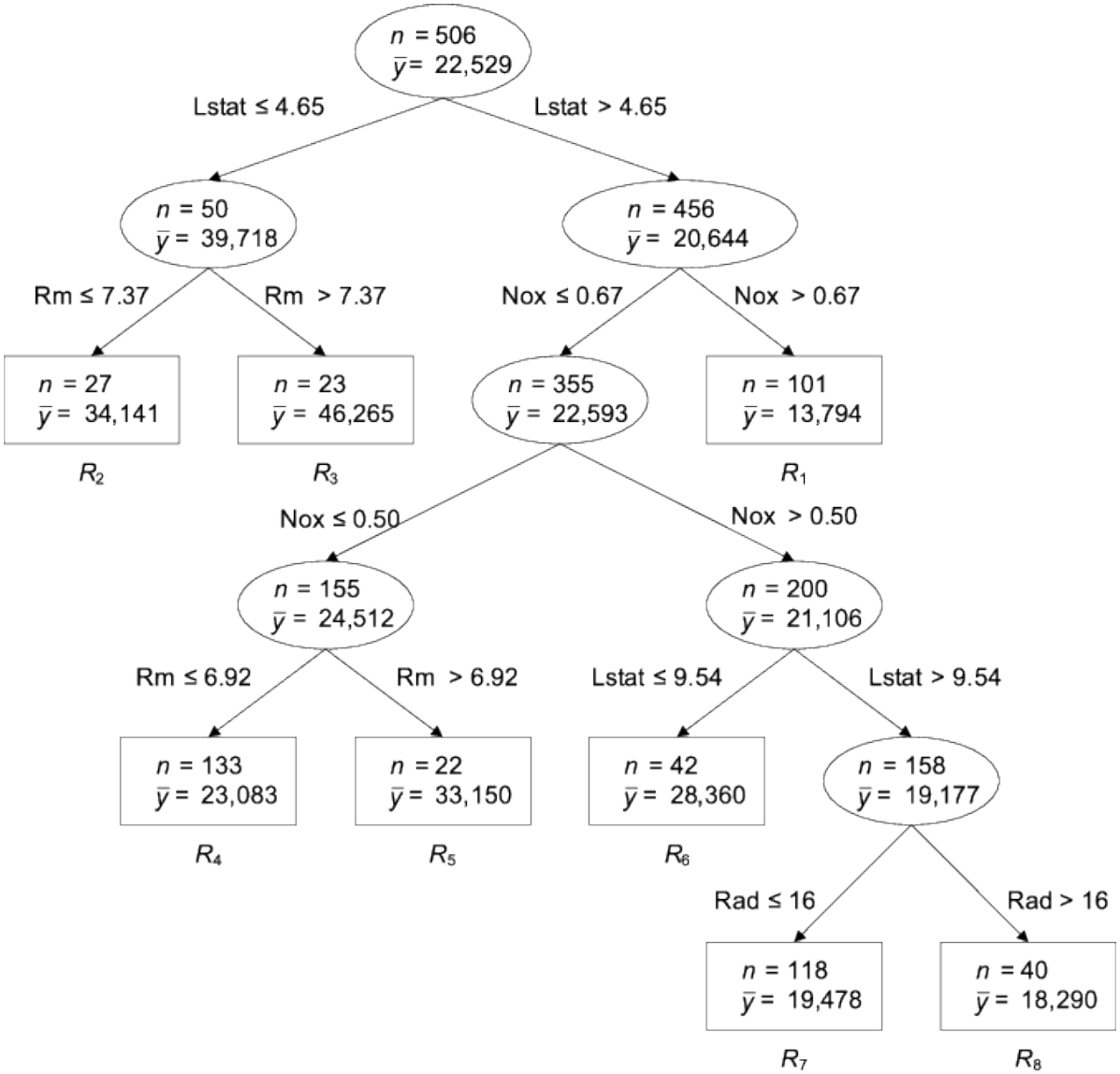

Boston housing – upraszczanie drzew

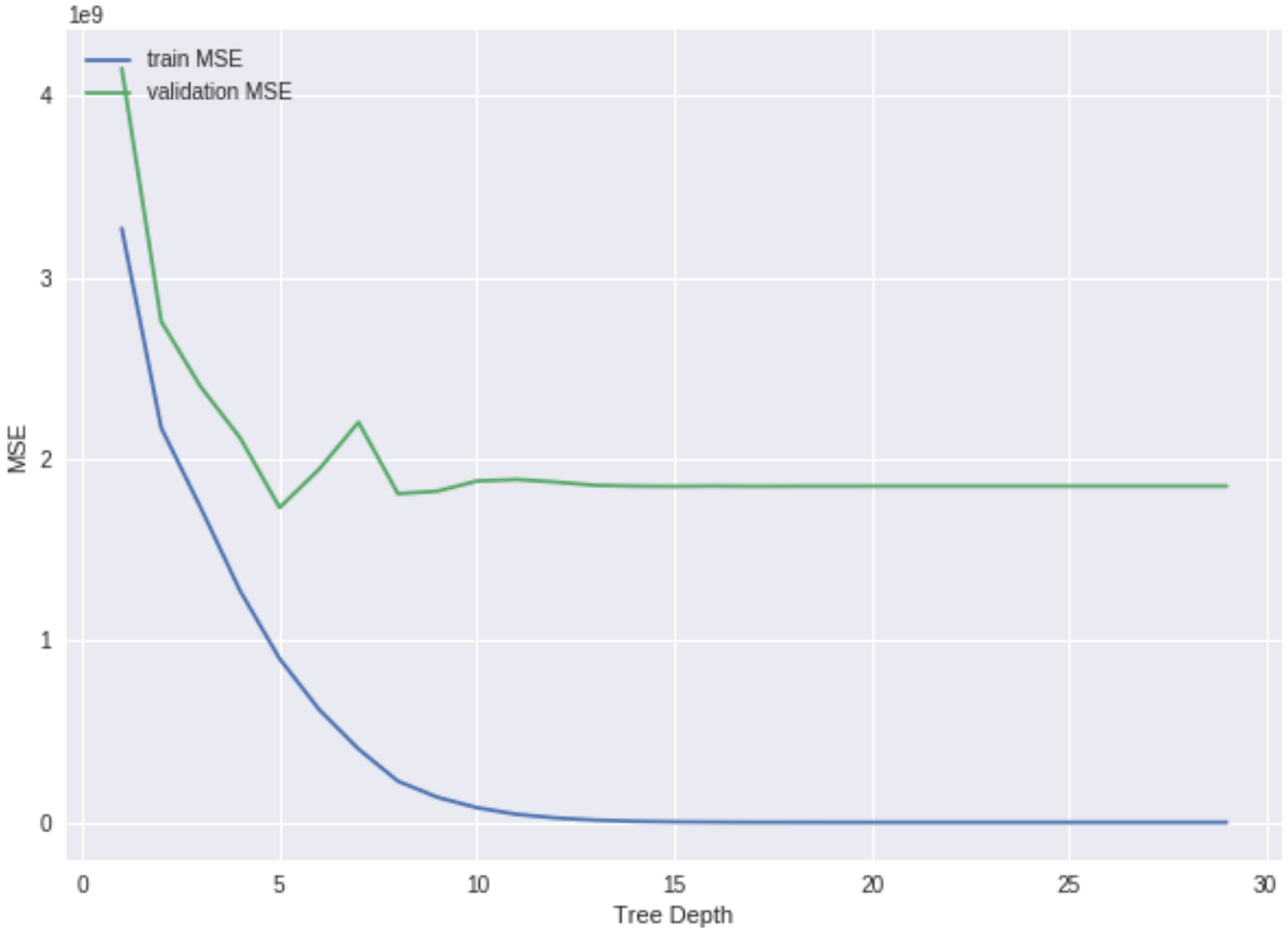

Cechy drzew regresji

Różnice wobec klasycznych metod regresji:

- Możliwość bezpośredniego użycia różnorodnych zmiennych, w tym wielowartościowych jakościowych (bez specjalnego kodowania zerojedynkowego)
- Nie ma potrzeby standaryzacji, normalizacji zmiennych
- Rozkłady zmiennych nie muszą być normalne (typowa regresja liniowe)
- Modelowanie złożonych nieliniowych współzależności zmiennych (kiedy powierzchnia wielowymiarowej regresji jest bardzo złożona i nieregularna0
- Szybka predykcja
- Wspierania interpretacji struktury danych oraz oceny ważności zmiennych

Rozwój drzew

- Drzewa regresji wprowadzono w CART - (Breiman et al., 1984)
- Później model trees, od M5 (Quinlan, 1992)
- Wykorzystanie w zespołach klasyfikatorów (bagging, Random Forest) Breiman 1994, 2001
- Gradient boosted trees (Friedman 1999)
- Option trees (Buntine)
- Wersje przyrostowe dla strumieni danych (Ekomorovska)
- Multi-targer trees – wiele wyjść **y** (S.Dzeroski et al.)
- Oraz wiele innych – patrz artykuł przeglądowy Wei-Yin Loh: Fifty Years of Classification and Regression Trees, International Statistical Review (2014)

Rozwinięcie do model trees

- W liściach wprowadzono odcinkami linowe funkcje regresji
- Efektywnie rozwiązane przez Quinlana w M5, rozwijane później, np. a stepwise linear regression model w węzłach (Kardic, Malerba,…)
- Torgo 1997 – zaproponował użycie regresji z funkcjami jądrowymi
- Oraz wiele innych − spójrz do literatury oraz wypróbuj oprogramowanie

Model trees

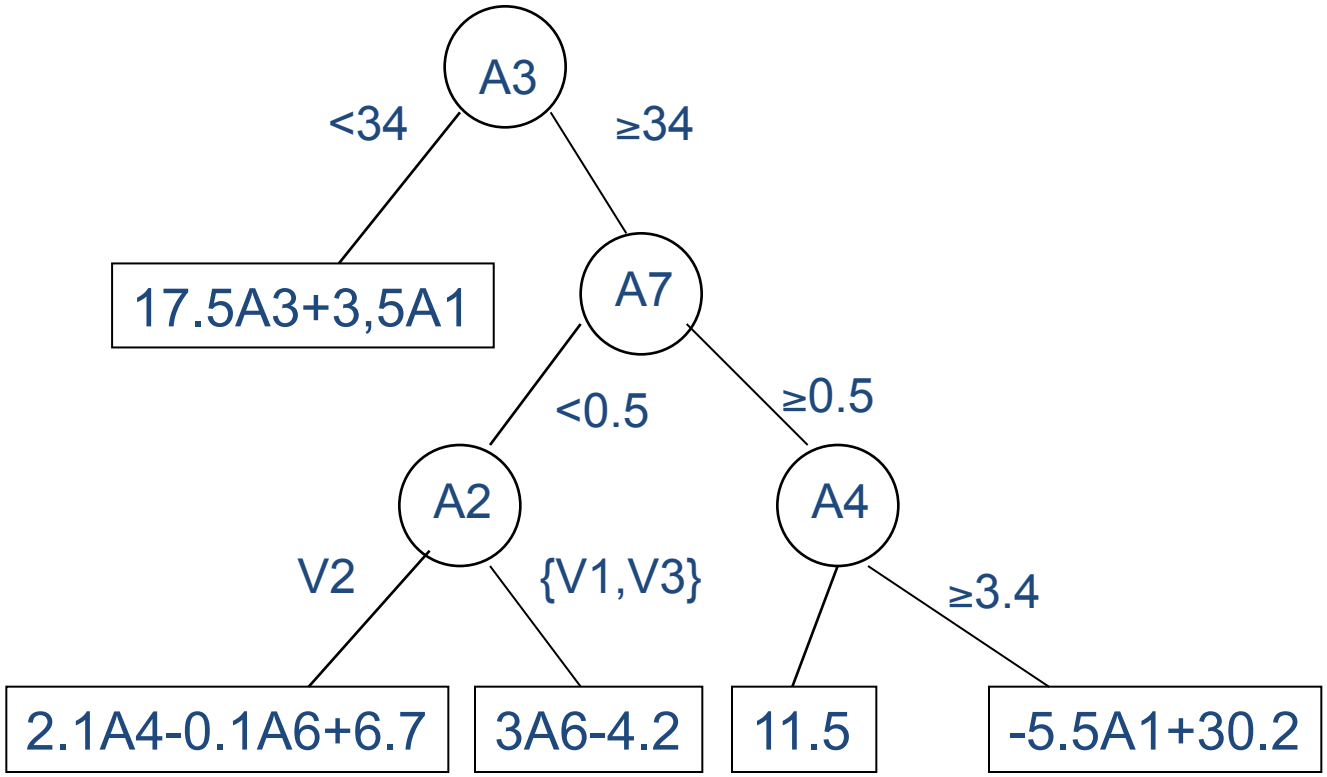

Jeśli w kostce obszaru związanej z liściem jest wystarczająca liczba przykładów uczących, to buduj lokalny model regresji liniowej

Ilustracja działania model tree

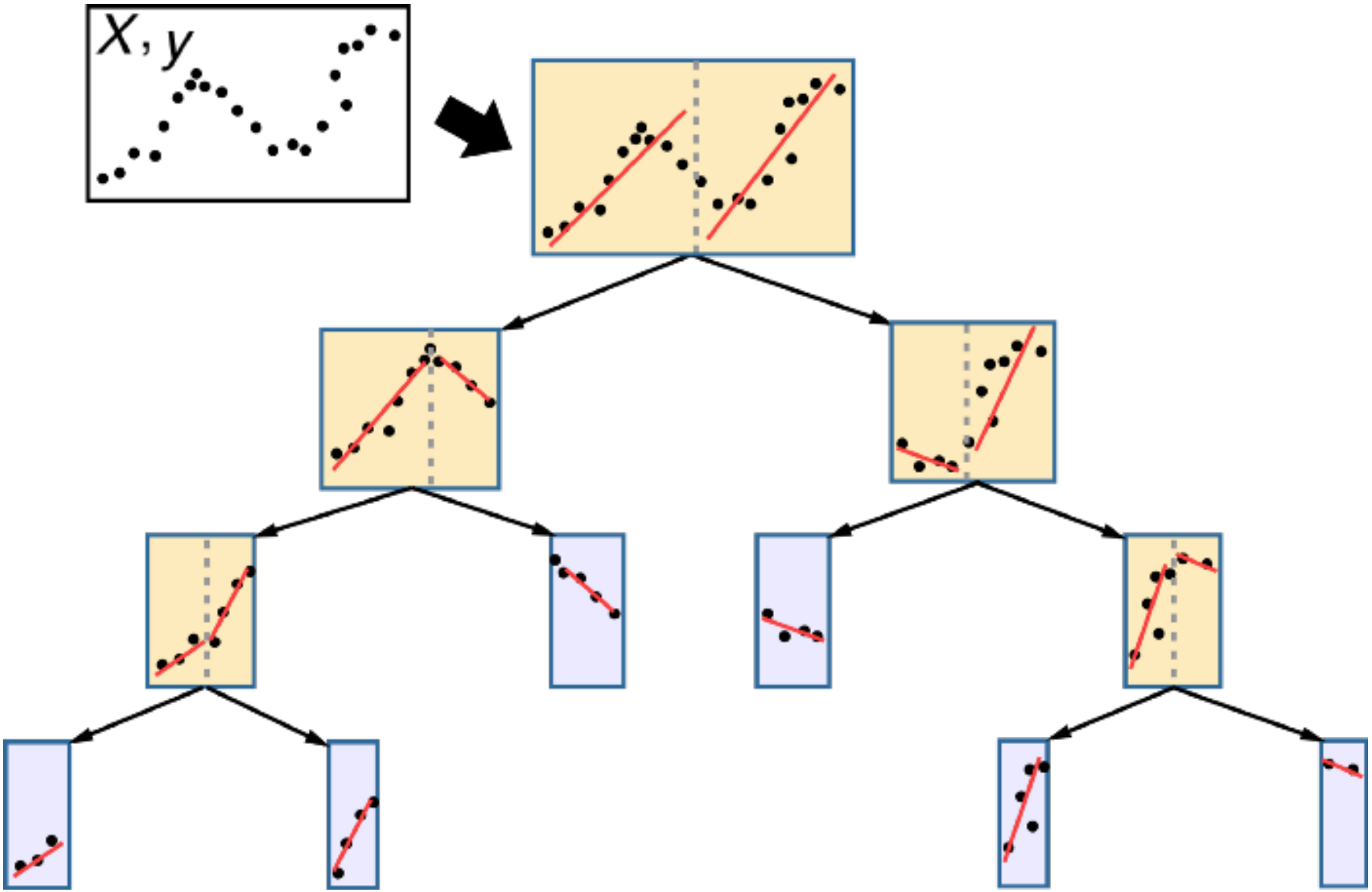

Przybliżenie modelem linowym funkcji nieliniowej na różnych poziomach drzewa (model tree)

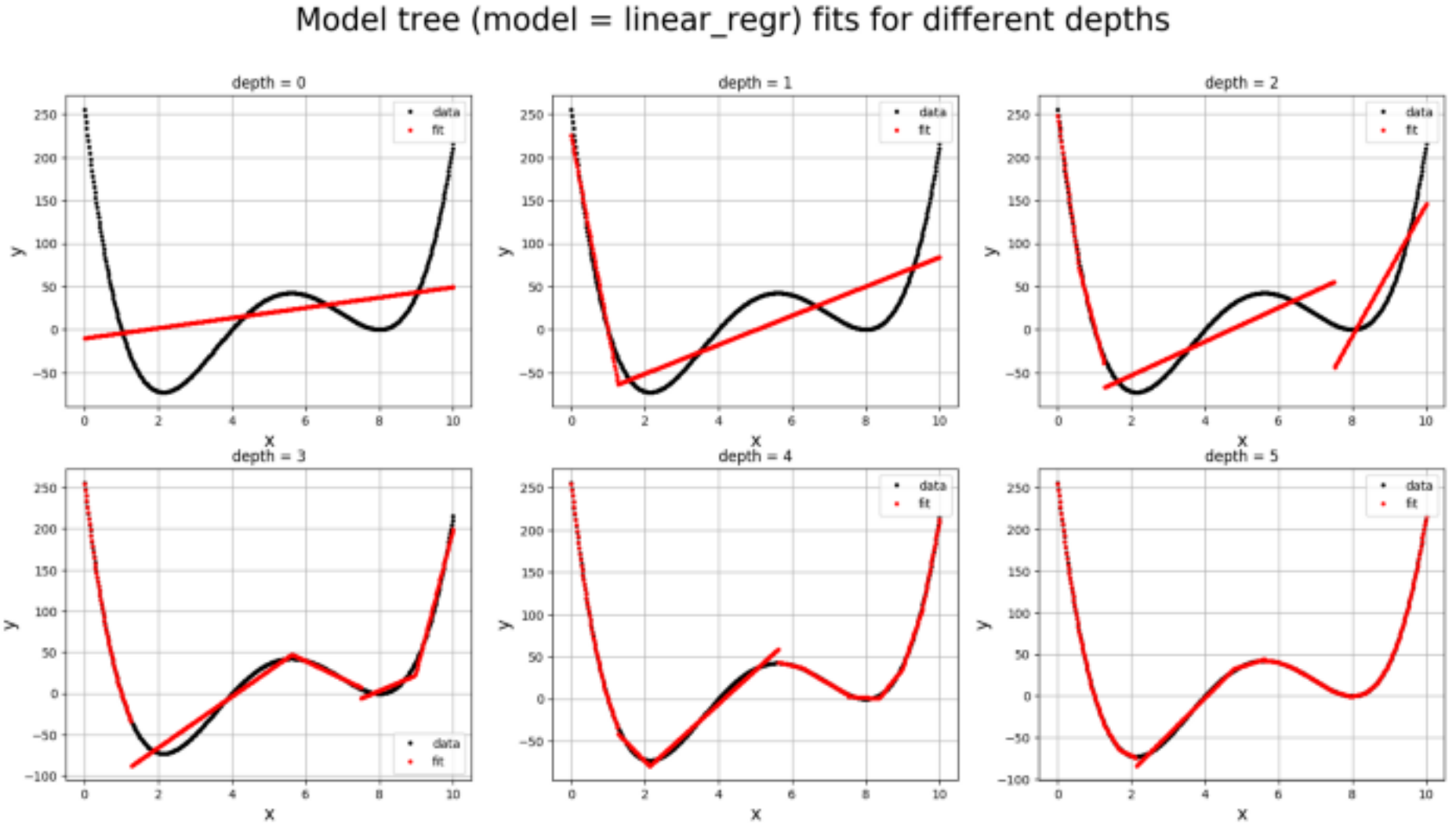

Przybliżenie modelem linowym funkcji nieliniowej na różnych poziomach drzewa regresji (średnia w kostce)

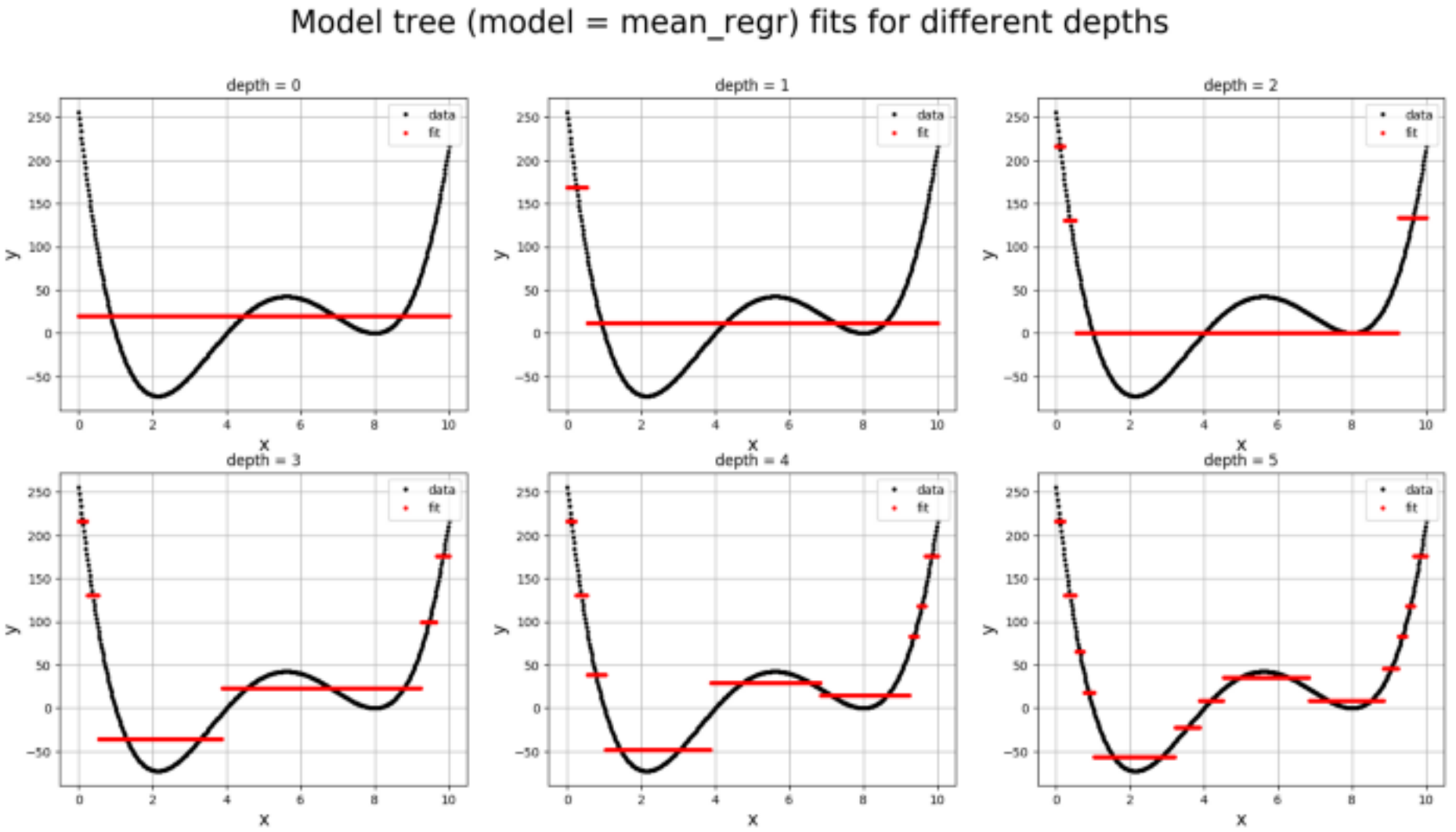

Ilustracja przybliżenia funkcji

- Rysunki oraz szerszy opis intuicji budowy model trees z odcinkami liniowymi funkcjami regresji pochodzą z blogu pt. introduction to Model Trees from scratch | Anson Wong | na Towards Data Science − znajdź samodzielnie w internecie

Interpretowalność drzewa i predykcji

- Możliwość interpretacji symbolicznej struktury drzewa – jeśli nie jest bardzo złożone
  - Podobnie jak dla drzew klasyfikacyjnych
- Ocena znaczenia najważniejszych cech dla predykcji – wykorzystanie propozycji tzw. feature importance zaproponowanej przez Briemana

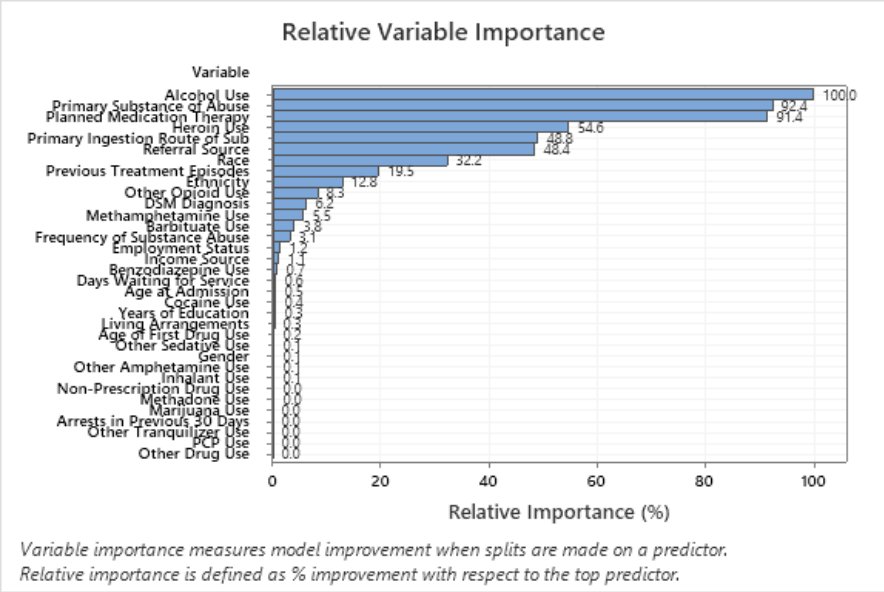

Dalsze pytania

- Złożone pytania w węzłach drzewa − lepsze przybliżenie skomplikowanych funkcji
- Lecz koszty obliczeniowe
- Otwarte pytania na dalszy wykład:
  - Jak wykorzystać drzewa regresji i model trees w zespołach klasyfikatorów
  - Inne funkcje straty *L* do optymalizacji i lepsze dopasowanie drzewa do danych, zwłaszcza w zespołach drzew regresyjnych (patrz np. gradient boosted trees)

Odnośniki do literatury

- Breiman, L., Friedman, J. H., Olshen, R. A., and Stone, C. J. Classification and Regression Tree. (1984).
- Rozdziały w książce Hastie, Tibushirani, Friedman: Elements of statistical learning (dostępna online pdf)
- Wei-Yin Loh: Fifty Years of Classification and Regression Trees, International Statistical Review (2014) − dobra lista cytowań do podstawowych prac oraz wielu rozszerzeń drzew
- Po polsku: M.Krzyśko, T.Górecki i inni, książka pt. Systemy uczące się
- E.Gatnar: Nieparametryczna metoda dyskryminacji i regresji
- J.Koronacki: Statystyczne systemu uczące się

Przykład analizy Boston house w Python

https://quantdev.ssri.psu.edu/sites/qdev/files/07_Trees_2017_1125.html

Pytanie i komentarze?

Dalszy kontakt:

jerzy.stefanowski@cs.put.poznan.pl

http://www.cs.put.poznan.pl/jstefanowski/

Fundusze Europejskie Polska Cyfrowa

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego